

《佛學法類[漢藏梵英]術語》

——俱舍論、五蘊論、百法、集論、般若經

林崇安教授編著

王厚華協助整理

CHINESE-TIBETAN-SANSKRIT-ENGLISH
BUDDHIST DHARMA TERMINOLOGY

財團法人內觀教育基金會

2008 年

新版自序

西元 1991 年，有感於國內外的佛學研究日益蓬勃，在學術交流上，佛學術語的對譯有其需要，因而在王厚華同學的協助整理下，編集常用的佛學術語，由慧炬出版社出版了《基本漢藏梵英佛學術語》一書。當年受限於電腦軟體的不足，書中的藏文是以羅馬對音列出，未盡理想；現在因緣又具，由厚華協助處理電腦文字，編出了含有藏文的新版《常用漢藏梵英佛學術語》和《佛學法類[漢藏梵英]術語》二書，並改正書中的一些錯字。

本書《佛學法類[漢藏梵英]術語》是萬法的類別，內含著名的五種資料：1. 《俱舍論》的七十五法，2. 《大乘五蘊論》的九十二法，3. 《大乘百法明門論》的百法，4. 《大乘阿毗達磨集論》的一百零九法，5. 《般若經》的一零八法類（細分為二百零九法）。

為了使佛法利益有緣的大眾，今將《佛學法類[漢藏梵英]術語》置於網站，供大眾分享。

願正法久住！

林崇安
序於內觀教育基金會
2008 年 2 月 20 日

七十五法 [俱舍論]

CHINESE	TIBETAN	SANSKRIT	ENGLISH
七十五法 [俱舍論]	ཚོས་དོན་ལྔ [ཚོས་མངོན་མངོད]	pañca-saptatiḥ dharma [kośa]	75 phenomena
A1 色法	གཟུགས	rūpa	form
A2 心王	སེམས	citta	mind
A3 心所有法	སེམས་བྱུང	caittasikā dharma	mental factor
A4 心不相應行 法	ཕྱན་མེན་འདུ་བྱེད	cittaviprayuktasaṃskāra dharma	non-associated compositional factor
A5 無為法	འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཚོས	asaṃskṛtadharmā	uncompounded phenomenon
A1 十一色法	གཟུགས་བརྩ་གཅིག	ekādaśa rūpāṇi	11 forms
1 眼根	མིག་གི་དབང་པོ	caḥsurindriya	eye sense
2 耳根	རྒྱ་བའི་དབང་པོ	śrotrendriya	ear sense
3 鼻根	སྤེའི་དབང་པོ	ghrāṇendriya	nose sense
4 舌根	ལྗེའི་དབང་པོ	jihvendriya	tongue sense
5 身根	ལུས་ཀྱི་དབང་པོ	kāyendriya	body sense
6 色	གཟུགས	rūpa	visible form
7 聲	སྐད་	śabda	sound
8 香	པྱ་	gandha	odor
9 味	རྩ་	rasa	taste
10 觸	རྟོག་བྱ	spraṣṭavya	tangible object
11 無表色	རྣམ་པར་རྟོག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་ གཟུགས	avijñaptirūpa	non-revelatory forms
A2 心王	སེམས	citta	mind
A3 四十六心所 有法	སེམས་བྱུང་ཞེ་དུག	ṣaṭ-catvāriṃśat caittasikā dharma	46 mental factors
B1 十大地法	སེམས་ཀྱི་ས་མང་བརྩ	daśa mahābhūmikā dharma	10 main bases of mental factors
B2 十大善地法	དགེ་བའི་ས་མང་བརྩ	daśa kuśalamahābhūmikā dharma	10 bases of big virtuous mental factors
B3 六大煩惱地 法	ཉོན་མོངས་ཆེན་པོའི་ས་མང་དུག	ṣaṭ kleśamahābhūmikā dharma	6 bases of big afflictions
B4 二大不善地 法	མི་དགེ་བའི་ས་མང་གཉིས	dvāu akuśalamahābhūmikā dharma	2 bases of big unvirtuous mental factors
B5 十小煩惱地 法	ཉོན་མོངས་ཆུང་དུའི་ས་མང་བརྩ	daśa parīttakleśabhūmikā dharma	10 bases of small afflictions
B6 八不定	གཞན་འགྱུར་བརྩ	aṣṭa aniyata	8 changeable mental factors
B1 十大地法	སེམས་ཀྱི་ས་མང་བརྩ	daśa mahābhūmika dharma	10 main bases of mental factors
1 受	ཚོར་བ	vedanā	feeling
2 想	འདུ་ཤེས	saṃjñā	discrimination
3 思	སེམས་པ	cetanā	intention

4	觸	རེག་པ	sparśa	contact
5	欲	འདུན་པ	chanda	aspiration
6	慧	ཤེས་རབ	prajñā	knowledge
7	念	དྲན་པ	smṛti	mindfulness
8	作意	ཡིད་ལ་བྱེད་པ	manaskāra	mental engagement
9	勝解	མོས་པ	adhimokṣa	belief
10	三摩地	ཉིང་ངེ་འཛིན	samādhi	stabilization
B2	十大善地法	དགེ་བའི་ས་མང་བརྒྱ	daśa kuśalamahābhūmikā dharmā	10 bases of big virtuous mental factors
1	信	དད་པ	śraddhā	faith
2	不放逸	བག་ཡོད་པ	apramāda	conscientiousness
3	輕安	ཤིན་ཏུ་སྤྱངས་པ	prasrabdhi	pliancy
4	捨	བདང་སྟོམས	upekṣā	equanimity
5	慚	ངོ་ཚ་ཤེས་པ	hrī	shame
6	愧	ཁྲེལ་ཡོད་པ	apatrāpya	embarrassment
7	無貪	མ་ཆགས་པ	alobha	non-attachment
8	無瞋	ཞེ་སྤང་མེད་པ	adveṣa	non-hatred
9	不害	རྣམ་པར་མི་འཚོ་བ	avihiṃsā	non-harmfulness
10	精進	བརྩོན་འགྲུས	vīrya	effort
B3	六大煩惱地法	ཉལ་མོངས་ཆེན་པོའི་ས་མང་དུག	ṣaḍ kleśamahābhūmikādharma	6 bases of big afflictions
1	癡	མ་རིག་པ	avidyā	ignorance
2	放逸	བག་མེད་པ	pramāda	non-conscientiousness
3	懈怠	ལེ་ལོ	kauśīdya	laziness
4	不信	མ་དད་པ	āśraddhya	non-faith
5	昏沉	རྒྱགས་པ	styāna	lethargy
6	掉舉	སྐྱོད་པ	auddhatya	excitement
B4	二大不善地法	མི་དགེ་བའི་ས་མང་གཉིས	dvi akuśalamahābhūmikā dharmāḥ	2 bases of big unvirtuous mental factors
1	無慚	ངོ་ཚ་མེད་པ	āhrīkyā	non-shame
2	無愧	ཁྲེལ་མེད་པ	anapatrāpya	non-embarrassment
B5	十小煩惱地法	ཉལ་མོངས་རྒྱུད་དུའི་ས་མང་བརྒྱ	daśa parīttakleśabhūmikā dharmā	10 bases of small afflictions
1	忿	ཁྲོ་བ	krodha	belligerence
2	覆	འཆབ་པ	mrakṣa	concealment
3	慳	སེར་སྒྲ	mātsarya	miserliness
4	嫉	ཕྲག་དོག	irṣyā	jealousy
5	惱	འཚོག་པ	pradāśā	spite
6	害	རྣམ་པར་འཚོ་བ	vihiṃsā	harmfulness
7	恨	འཁོན་འཛིན	upanāha	resentment
8	諂	གཡོ	śāṭhya	dissimulation
9	誑	ལྟོ	māyā	deceit

10 憍	རྒྱལས་པ	mada	haughtiness
B6 八不定	གཞན་འགྱུར་བརྒྱུད	aṣṭa aniyatāḥ	8 changeable mental factors
1 尋	རྟོག་པ	vitarka	investigation
2 伺	དབྱེད་པ	vicāra	analysis
3 惡作	འཇོལ་པ	kaukr̥tya	regret
4 睡眠	གཞིད	middha	sleep
5 貪	འདོད་ཆགས	rāga	desire
6 瞋	ཁོང་ཚོ	pratigha	anger
7 慢	ང་རྒྱལ	māna	pride
8 疑	ཐེ་ཚོམ	vicikitsā	doubt
A4 十四心不相應行法	ཕན་མེན་འདུ་བྱེད་བརྒྱུ་བཞི	caturdaśa cittaviprayuktasamskāra dharma	14 non-associated compositional factors
1 得	འཐོབ་པ	prāpti	acquisition
2 非得	མ་འཐོབ་པ	aprāpti	non-acquisition
3 同分	རིགས་འཕུན་པ	nikāyasabhāgata	similarity of type
4 無想異熟	འདུ་ཤེས་མེད་པ་བ	āsaṃjñika	one having no discrimination
5 無想定	འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྟོམས་འཇུག	asaṃjñisamāpatti	absorption without discrimination
6 滅盡定	འགོག་པའི་སྟོམས་འཇུག	nirodhasamāpatti	absorption of cessation
7 命根	སྲོག་གི་དབང་པོ	jīvitendriya	life faculty
8 生	སྐྱེ་བ	jāti	birth
9 老	ག་བ	jarā	aging
10 住	གནས་པ	sthiti	duration
11 無常	མི་རྟག་པ	anityatā	impermanence
12 名身	མིང་གི་ཚོགས	nāmakāya	group of stems
13 句身	ཚིག་གི་ཚོགས	padakāya	group of words
14 文身	ཡི་གེའི་ཚོགས	vyañjanakāya	group of letters
A5 三無為法	འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཚོས་གསུམ	tri asaṃskṛtādharmaḥ	3 uncompounded phenomena
1 虛空無為	ནུས་མཁའ	ākāśa	space
2 擇滅無為	སོ་སོར་བརྟགས་འགོག	pratisaṃkhyānirodha	analytical cessation
3 非擇滅無為	སོ་སོར་བརྟགས་མེན་གྱི་འགོག་པ	apratisaṃkhyānirodha	non-analytical cessation

九十二法 [大乘五蘊論]

CHINESE	TIBETAN	SANSKRIT	ENGLISH
九十二法 [大乘五蘊論]	ཚོས་གོ་གནིས་ [ཡུང་པོ་ལྗེའི་རབ་བྱེད]	dvinavatiḥ dharma [pañcaskandhaprakaraṇa]	92 phenomena
A1 色法	གཟུགས	rūpa	form
A2 心所有法	སེམས་བྱུང	caittasikā dharma	mental factor
A3 心不相應行 法	ཕན་མེན་འདུ་བྱེད	cittaviprayuktasamskāra dharma	non-associated compositional factor
A4 心法	སེམས	citta	mind
A5 無為法	འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཚོས	asamskṛtadharma	uncompounded phenomenon
A1 十五色法	གཟུགས་བཅོ་ལྔ	pañcadaśa rūpa	15 forms
1 地界	སའི་ཁམས	pṛthivī-dhātu	element of earth
2 水界	ཚུའི་ཁམས	ap-dhātu	element of water
3 火界	མེའི་ཁམས	tejas-dhātu	element of fire
4 風界	རླུང་གི་ཁམས	vāyu-dhātu	element of wind
5 眼根	མིག་གི་དབང་པོ	caḥsurindriya	eye sense
6 耳根	མ་བའི་དབང་པོ	śrotrendriya	ear sense
7 鼻根	ལྗང་གི་དབང་པོ	ghrāṇendriya	nose sense
8 舌根	ལྗེའི་དབང་པོ	jihvendriya	tongue sense
9 身根	ལུས་ཀྱི་དབང་པོ	kāyendriya	body sense
10 色	གཟུགས	rūpa	visible form
11 聲	སྐད་	śabda	sound
12 香	དྲི་	gandha	odor
13 味	རྩ་	rasa	taste
14 所觸一分	རིག་བྱའི་ཕྱོགས་གཅིག	spraṣṭavyaika deśa	a branch of tangible object
15 無表色	རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་ གཟུགས	avijñaptirūpa	non-revelatory forms
A2 五十一心所 有法	སེམས་བྱུང་ལྔ་བརྒྱ་ཙུ་གཅིག	eka-pañcāśat caittasikā dharma	51 mental factors
B1 五遍行	ཀུན་འགྲོ་ལྔ	pañca sarvatraga	5 omnipresent mental factors
B2 五別境	ལུས་ངེས་ལྔ	pañca viniyata	5 determining mental factors
B3 十一善	དགེ་བ་བརྒྱ་གཅིག	ekādaśa kuśala	11 virtuous mental factors
B4 六根本煩惱	ཙུ་ཉེན་དྲུག	ṣaṭ mūlakleśa	6 root afflictions
B5 二十隨煩惱	ཉེ་ཉེན་ཉི་ཤུ	viṃśati upakleśa	20 secondary afflictions
B6 四不定	གཞན་འགྱུར་བའི	catvāri aniyata	4 changeable mental factors
B1 五遍行	ཀུན་འགྲོ་ལྔ	pañca sarvatraga	5 omnipresent mental factors
1 受	ཚོར་བ	vedanā	feeling
2 想	འདུ་ཤེས	saṃjñā	discrimination

3 觸	རེག་པ	sparśa	contact
4 作意	ཡིད་ལ་བྱེད་པ	manaskāra	mental engagement
5 思	སེམས་པ	cetanā	intention
B2 五別境	ཡུལ་ངེས་ལྔ	pañca viniyata	5 determining mental factors
1 欲	འདུན་པ	chanda	aspiration
2 勝解	ཚིམ་པ	adhimokṣa	belief
3 念	དྲན་པ	smṛti	mindfulness
4 三摩地 [定]	ཉིང་ངེ་འཛིན	samādhi	stabilization
5 慧	ཤེས་རབ	prajñā	knowledge
B3 十一善	དགེ་བ་བརྒྱ་གཅིག	ekādaśa kuśala	11 virtuous mental factors
1 信	དད་པ	śraddhā	faith
2 慚	ངོ་ཚ་ཤེས་པ	hrī	shame
3 愧	ཁྲེལ་ཡོད་པ	apatrāpya	embarrassment
4 無貪	མ་ཚགས་པ	alobha	non-attachment
5 無瞋	ཞེ་སྤང་མེད་པ	adveṣa	non-hatred
6 無癡	གཉི་ལྷག་མེད་པ	amoha	non-ignorance
7 勤[精進]	བརྩོན་འགྲུས	vīrya	effort
8 安[輕安]	ཤིན་ཏུ་སྤངས་པ	prasrabdhi	pliancy
9 不放逸	བག་ཡོད་པ	apramāda	conscientiousness
10 捨	བདང་སྦྱོམས	upekṣā	equanimity
11 不害	རྣམ་པར་མི་འཚོ་བ	avihiṃsā	non-harmfulness
B4 六根本煩惱	ཚ་ཉེན་དུག	ṣaḍ mūlakleśa	6 root afflictions
1 貪	འདོད་ཚགས	rāga	desire
2 瞋	ཁོང་ཁྲོ	pratigha	anger
3 慢	ང་རྒྱལ	māna	pride
4 無明	མ་རིག་པ	avidyā	ignorance
5 見[不正見]	ལྟ་བ་ཉེན་མོངས་ཅན	drṣṭi	afflicted view
6 疑	ཐེ་ཚོམ	vicikitsā	doubt
B5 二十隨煩惱	ཉེ་ཉེན་ཉི་ཤུ	viṃśati upakleśa	20 secondary afflictions
1 忿	ཁྲོ་བ	krodha	belligerence
2 恨	འཁོན་འཛིན	upanāha	resentment
3 覆	འཚབ་པ	mrakṣa	concealment
4 惱	འཚོག་པ	pradāśā	spite
5 嫉	ཕྱག་དོག	irṣyā	jealousy
6 慳	ལེར་རྣ	mātsarya	miserliness
7 誑	སྐྱ	māyā	deceit
8 諂	གཡོ	śāṭhya	dissimulation
9 憍	རྒྱལས་པ	mada	haughtiness
10 害	རྣམ་པར་འཚོ་བ	vihiṃsā	harmfulness
11 無慚	ངོ་ཚ་མེད་པ	āhrīkya	non-shame
12 無愧	ཁྲེལ་མེད་པ	anapatrāpya	non-embarrassment

13	昏沉	མྱུགས་པ	styāna	lethargy
14	掉舉	ཚོད་པ	auddhatya	excitement
15	不信	མ་དད་པ	āśraddhya	non-faith
16	懈怠	ལོ་ལོ	kausīdya	laziness
17	放逸	བག་མེད་པ	pramāda	non-conscientiousness
18	忘念	བརྗེད་ངེས་པ	muṣitasmṛtitā	forgetfulness
19	散亂	རྣམ་པར་གཡེང་བ	vikṣepa	distraction
20	不正知	ཤེས་བཞིན་མ་ཡིན་པ	asamprajanya	non-introspection
B6	四不定	གཞན་འགྱུར་བཞི	catur aniyata	4 changeable mental factors
1	惡作	འཇོལ་བ	kaukr̥tya	regret; contrition
2	睡眠	གཞིད	middha	sleep
3	尋	རྟོག་པ	vitarka	investigation
4	伺	དཔྱད་པ	vicāra	analysis
A3	十四心不相應行法	ཕན་མེན་འདུ་བྱེད་བསུ་བཞི	caturdaśa cittaviprayuktasamskāra dharmā	14 non-associated compositional factors
1	得	འཛོལ་བ	prāpti	acquisition
2	無想等至	འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྣོན་མས་འཇུག	asamjñīsamāpatti	absorption without discrimination
3	滅盡等至	འགོག་པའི་སྣོན་མས་འཇུག	nirodhasamāpatti	absorption of cessation
4	無想所有	འདུ་ཤེས་མེད་པ་བ	āsamjñīka	one having no discrimination
5	命根	སྲོག་གི་དབང་པོ	jīvitendriya	life faculty
6	眾同分	རིགས་འཇུག་པ	nikāyasabhāgata	similarity of type
7	生	སྐྱེ་བ	jāti	birth
8	老	ག་བ	jarā	aging
9	住	གནས་པ	sthiti	duration
10	無常	མི་ཏྟག་པ་ཉིད	anityatā	impermanence
11	名身	མིང་གི་ཚོགས	nāmakāya	group of stems
12	句身	ཚོག་གི་ཚོགས	padakāya	group of words
13	文身	ཡི་གེའི་ཚོགས	vyañjanakāya	group of letters
14	異生性	སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ཉིད	pr̥thagjanatva	state of an ordinary being
A4	八心法	རྣམ་ཤེས་ཚོགས་བརྒྱད	aṣṭa vijñāna	8 consciousnesses
1	最勝心 [阿賴耶識]	སེམས [རྒྱན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པ]	ālayavijñāna	foundation consciousness; mind-basis-of-all
2	最勝意 [末那識]	ཉོན་ཡིད	kliṣṭamamas	afflicted mind; mind afflicted with egoism
3	眼識	མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ	caḥsurvijñāna	eye consciousness
4	耳識	རྒྱ་བའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ	śrotravijñāna	ear consciousness
5	鼻識	སྐྱའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ	ghrāṇavijñāna	nose consciousness
6	舌識	ལྗེའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ	jihvāvijñāna	tongue consciousness
7	身識	ལུས་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ	kāyavijñāna	body consciousness
8	意識	ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ	manovijñāna	mental consciousness
A5	四無為法	འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཚོས་བཞི	catvāri saṃskṛtadharmā	4 un compounded

			phenomena
1 虛空無為	ནམ་མཐའ	ākāśa	space
2 非擇滅無為	སོ་སོར་བརྟགས་མེན་གྱི་འགོག་པ	apratisamkhyānirodha	non-analytical cessation
3 擇滅無為	སོ་སོར་བརྟགས་འགོག	pratisamkhyānirodha	analytical cessation
4 真如	དེ་བཞིན་ཉིད	tathatā	suchness

百法

CHINESE	TIBETAN	SANSKRIT	ENGLISH
百法	ཚོས་བརྒྱ	śatam dharma	100 phenomena
A1 心法	སེམས	citta	mind
A2 心所有法	སེམས་བྱུང	caittasikā dharma	mental factor
A3 色法	གཟུགས	rūpa	form
A4 心不相應行法	ཕྱན་མེན་འདུ་བྱེད	cittaviprayuktasamskāra dharma	non-associated compositional factor
A5 無為法	འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཚོས	asamskṛtadharma	uncompounded phenomenon
A1 八心法[八識]	རྣམ་ཤེས་ཚོགས་བརྒྱད	aṣṭa vijñāna	8 consciousnesses
1 眼識	མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ	caḥsurvijñāna	eye consciousness
2 耳識	རྒྱ་བའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ	śrotravijñāna	ear consciousness
3 鼻識	སྤྲི་རྣམ་པར་ཤེས་པ	ghrāṇavijñāna	nose consciousness
4 舌識	ལྗེ་རྣམ་པར་ཤེས་པ	jihvāvijñāna	tongue consciousness
5 身識	ལུས་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ	kāyavijñāna	body consciousness
6 意識	ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ	manovijñāna	mental consciousness
7 末那識[意]	ཉོན་ཡིད་རྣམ་པར་ཤེས་པ	kleśavijñāna	afflicted mind; mind afflicted with egoism
8 阿賴耶識[心]	ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས	ālayavijñāna	foundation consciousness; mind-basis-of-all
A2 五十一心所有法	སེམས་བྱུང་ལྔ་བརྒྱ་ཅུ་གཅིག	eka-pañcāśat caittasikā dharma	51 mental factors
B1 五遍行	ཀུན་འགྲོ་ལྔ	pañca sarvatraga	5 omnipresent mental factors
B2 五別境	ལུས་ངེས་ལྔ	pañca viniyata	5 determining mental factors
B3 十一善	དགོ་བ་བརྒྱ་གཅིག	ekādaśa kuśala	11 virtuous mental factors
B4 六根本煩惱	ཅུ་ཉོན་དུག	ṣaṭ mūlakleśa	6 root afflictions
B5 二十隨煩惱	ཉེ་ཉོན་ཉེ་ཤུ	viṃśati upakleśa	20 secondary afflictions
B6 四不定	གཞན་འགྱུར་བཞི	catvāri aniyata	4 changeable mental factors
B1 五遍行	ཀུན་འགྲོ་ལྔ	pañca sarvatraga	5 omnipresent mental factors
1 作意	ཡིད་ལ་བྱེད་པ	manaskāra	mental engagement
2 觸	རེག་པ	sparśa	contact
3 受	ཚོར་བ	vedanā	feeling
4 想	འདུ་ཤེས	saṃjñā	discrimination
5 思	སེམས་པ	cetanā	intention
B2 五別境	ལུས་ངེས་ལྔ	pañca viniyata	5 determining mental factors
1 欲	འདུན་པ	chanda	aspiration
2 勝解	མོས་པ	adhimokṣa	belief
3 念	དྲན་པ	smṛti	mindfulness
4 三摩地 [定]	ཉིང་ངེ་འཛོམ	samādhi	stabilization

5 慧	ཤེས་རབ	prajñā	knowledge
B3 十一善	དགེ་བ་བཅུ་གཅིག	ekādaśa kuśala	11 virtuous mental factors
1 信	དད་པ	śraddhā	faith
2 精進	བརྩོན་འགྲུས	vīrya	effort
3 慚	ངོ་ཚ་ཤེས་པ	hrī	shame
4 愧	ཁྲེལ་ཡོད་པ	apatrāpya	embarrassment
5 無貪	མ་ཆགས་པ	alobha	non-attachment
6 無瞋	ཞེ་སྤང་མེད་པ	adveṣa	non-hatred
7 無癡	གཏི་སྤྱད་མེད་པ	amoha	non-ignorance
8 輕安	ཤིན་ཏུ་སྤྱདས་པ	prasrabdhi	pliancy
9 不放逸	བག་ཡོད་པ	apramāda	conscientiousness
10 行捨	བདང་སྟོམས	upekṣā	equanimity
11 不害	རྣམ་པར་མི་འཚོ་བ	avihiṃsā	non-harmfulness
B4 六煩惱	ཚ་ཉེན་དུག	ṣaḍ mūlakleśa	6 root afflictions
1 貪	འདོད་ཆགས	rāga	desire
2 瞋	ཁོང་ཁྲོ	pratigha	anger
3 慢	ང་རྒྱལ	māna	pride
4 無明	མ་རིག་པ	avidyā	ignorance
5 疑	ཐེ་ཚོམ	vicikitsā	doubt
6 不正見	ལྷ་བ་ཉེན་མོངས་ཅན	dṛṣṭi	afflicted view
B5 二十隨煩惱	ཉེ་ཉེན་ཉི་ཤུ	viṃśati upakleśa	20 secondary afflictions
1 忿	ཁྲོ་བ	krodha	belligerence
2 恨	འཁོན་འཛིན	upanāha	resentment
3 惱	འཚོག་པ	pradāśā	spite
4 覆	འཆབ་པ	mrakṣa	concealment
5 誑	སྤྱུ	māyā	deceit
6 諂	གཡོ	śāṭhya	dissimulation
7 憍	རྒྱགས་པ	mada	haughtiness
8 害	རྣམ་པར་འཚོ་བ	vihiṃsā	harmfulness
9 嫉	ཕྲག་དོག	irṣyā	jealousy
10 慳	ཤེས་ལྡ	mātsarya	miserliness
11 無慚	ངོ་ཚ་མེད་པ	āhrīkya	non-shame
12 無愧	ཁྲེལ་མེད་པ	anapatrāpya	non-embarrassment
13 不信	མ་དད་པ	āśraddhya	non-faith
14 懈怠	ལེ་ལོ	kausīdya	laziness
15 放逸	བག་མེད་པ	pramāda	non-conscientiousness
16 昏沉	རྒྱགས་པ	styāna	lethargy
17 掉舉	སྐྱོད་པ	auddhatya	excitement
18 失念	བརྗོད་ངེས་པ	muṣītasmtitā	forgetfulness
19 不正知	ཤེས་བཞིན་མ་ཡིན་པ	asaṃprajanya	non-introspection
20 散亂	རྣམ་པར་གཡོང་བ	vikṣepa	distraction

B6 四不定	གཞན་འགྱུར་བའི	catur aniyata	4 changeable mental factors
1 睡眠	གཉིད	middha	sleep
2 惡作	འཇོལ་པ	kaukr̥tya	regret
3 尋	ཉོག་པ	vitarka	investigation
4 伺	དཔྱད་པ	vicāra	analysis
A3 十一色法	གཟུགས་བརྒྱ་གཅིག	ekādaśa rūpāṇi	11 forms
1 眼根	མིག་གི་དབང་པོ	cakṣurindriya	eye sense
2 耳根	རྒྱ་བའི་དབང་པོ	śrotrendriya	ear sense
3 鼻根	སྒྲའི་དབང་པོ	ghrāṇendriya	nose sense
4 舌根	སྐྱའི་དབང་པོ	jihvendriya	tongue sense
5 身根	ལུས་ཀྱི་དབང་པོ	kāyendriya	body sense
6 色	གཟུགས	rūpa	visible form
7 聲	སྒྲ	śabda	sound
8 香	དྲོ་བ	gandha	odor
9 味	རོ་བ	rasa	taste
10 觸	རེག་བྱ	spraṣṭavya	tangible object
11 法處所攝色	ཚོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་པའི་གཟུགས	dharmāyatanarūpa	form for the mental consciousness
A4 二十四心不相應行法	ཕན་མེན་འདུ་བྱེད་ཉེར་བའི	caturvimśati cittaviprayuktasaṃskāra dharmā	24 non-associated compositional factors
1 得	འཛོལ་པ	prāpti	acquisition
2 命根	སྐྱོག་གི་དབང་པོ	jīvitendriya	life faculty
3 眾同分	རིགས་འཇུན་པ	nikāyasabhāgata	similarity of type
4 異生性	སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ཉིད	pṛthagjanatva	state of an ordinary being
5 無想定	འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྟོམས་འཇུག	asaṃjñīsamāpatti	absorption without discrimination
6 滅盡定	འགོག་པའི་སྟོམས་འཇུག	nirodhasamāpatti	absorption of cessation
7 無想報	འདུ་ཤེས་མེད་པ་བ	āsaṃjñika	one having no discrimination
8 名身	མིང་གི་ཚོགས	nāmakāya	group of stems
9 句身	ཚིག་གི་ཚོགས	padakāya	group of words
10 文身	ཡི་གེའི་ཚོགས	vyañjanakāya	group of letters
11 生	སྐྱེ་བ	jāti	birth
12 老	ཆ་བ	jarā	aging
13 住	གནས་པ	sthiti	duration
14 無常	མི་ཉག་པ	anityatā	impermanence
15 流轉	འཇུག་པ	pravṛtti	continuity
16 定異	སོ་སོར་ངེས་པ	pratiniyama	distinction
17 相應	འཇོལ་འགྲེལ	yoga	relatedness
18 勢速	འཇོགས་པ	jāva	rapidity
19 次第	གོ་རིམ	anukrama	order
20 方	ཡུལ	deśa	area
21 時	དུས	kāla	time

22 數	གངས	saṃkhyā	number
23 和合性	སྐྱོད་པ་མཐུན་པའི་ཚོགས་ འདུ་བ	sāmagrī	collection of same kind; composition
24 不和合性	སྐྱོད་པ་མི་མཐུན་པའི་ཚོགས་ འདུ་བ་མེན་པ	asāmagrī	collection of different kind; non-composition
A5 六無為法	འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཚོས་སྤྱལ	ṣaḍ asaṃskṛtādharma	6 uncompounded phenomena
1 虛空無為	ནམ་མཁའ	ākāśa	space
2 擇滅無為	སོ་སོར་བརྟགས་འགོག	pratisaṃkhyānirodha	analytical cessation
3 非擇滅無為	སོ་སོར་བརྟགས་མེན་གྱི་འགོག་པ	apratisaṃkhyānirodha	non-analytical cessation
4 不動滅無為	མི་གཡོ་བའི་འདུས་མ་བྱས	āniñjya	state of being unmoved by pleasure or pain
5 想受滅無為	འདུ་ཤེས་དང་ཚོར་བ་འགོག་ པའི་འདུས་མ་བྱས	saṃjñāvedayitanirodha	state without discrimination and feeling
6 真如無為	དེ་བཞིན་ཉིད	tathatā	suchness

一百零九法 [集論]

CHINESE	TIBETAN	SANSKRIT	ENGLISH
一百零九法 [集論]	ཚོས་བརྒྱ་དང་དགུ [ཀུན་བདུས]	nava-śata-dharma	109 phenomena
A1 色法	གཟུགས	rūpa	form
A2 心所有法	སེམས་བྱུང	caittasikā dharmā	mental factor
A3 心不相應行 法	ཕྱན་མེན་འདུ་བྱེད	cittaviprayuktasaṃskāra dharma	non-associated compositional factor
A4 心法	སེམས	citta	mind
A5 無為法	དུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཚོས	asaṃskṛtadharmā	uncompounded phenomenon
A1 十五色法	གཟུགས་བཅོ་ལྔ	pañcadaśa rūpa	15 forms
1 地界	སའི་ཁམས	pṛthivī-dhātu	element of earth
2 水界	ཚུའི་ཁམས	ap-dhātu	element of water
3 火界	མའི་ཁམས	tejas-dhātu	element of fire
4 風界	རླུང་གི་ཁམས	vāyu-dhātu	element of wind
5 眼根	མིག་གི་དབང་པོ	caṣurindriya	eye sense
6 耳根	མ་བའི་དབང་པོ	śrotrendriya	ear sense
7 鼻根	ལྗང་གི་དབང་པོ	ghrāṇendriya	nose sense
8 舌根	ལྗེའི་དབང་པོ	jihvendriya	tongue sense
9 身根	ལུས་ཀྱི་དབང་པོ	kāyendriya	body sense
10 色	གཟུགས	rūpa	visible form
11 聲	སྐད	śabda	sound
12 香	དྲི	gandha	odor
13 味	རྩ	rasa	taste
14 所觸一分	རེག་བྱའི་ཕྱོགས་གཅིག	spraṣṭavyaika deśa	a branch of tangible object
15 法處所攝色	ཚོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་པའི་གཟུགས	dharmāyatanarūpa	form for the mental consciousness
A2 五十五心所 有法	སེམས་བྱུང་དང་ལྔ	pañca-pañcāśat caittasikā dharmā	55 mental factors
B1 五遍行	ཀུན་འགོ་ལྔ	pañca sarvatraga	5 omnipresent mental factors
B2 五別境	ལུས་ངེས་ལྔ	pañca viniyata	5 determining mental factors
B3 十一善	དགེ་བ་བརྒྱ་གཅིག	ekādaśa kuśala	11 virtuous mental factors
B4 十根本煩惱	རྩ་ཉེན་བརྒྱ	daśa mūlakleśa	10 root afflictions
B5 二十隨煩惱	ཉེ་ཉེན་ཉེ་ཤུ	viṃśati upakleśa	20 secondary afflictions
B6 四不定	གཞན་འགྱུར་བཞི	catur aniyata	4 changeable mental factors
B1 五遍行	ཀུན་འགོ་ལྔ	pañca sarvatraga	5 omnipresent mental factors
1 受	ཚོར་བ	vedanā	feeling
2 想	འདུ་ཤེས	saṃjñā	discrimination
3 思	སེམས་པ	cetanā	intention

4 作意	ཡིད་ལ་བྱེད་པ	manaskāra	mental engagement
5 觸	རྟེག་པ	sparśa	contact
B2 五別境	ཡུལ་ངེས་ལྡ	pañca viniyata	5 determining mental factors
1 欲	འདུན་པ	chanda	aspiration
2 勝解	མོས་པ	adhimokṣa	belief
3 念	དྲན་པ	smṛti	mindfulness
4 三摩地 [定]	དྲིང་ངེ་འཛིན	samādhi	stabilization
5 慧	ཤེས་རབ	prajñā	knowledge
B3 十一善	དགེ་བ་བརྩ་གཅིག	ekādaśa kuśala	11 virtuous mental factors
1 信	དད་པ	śraddhā	faith
2 慚	ངོ་ཚ་ཤེས་པ	hrī	shame
3 愧	ཁྲེལ་ཡོད་པ	apatrāpya	embarrassment
4 無貪	མ་ཆགས་པ	alobha	non-attachment
5 無瞋	ཞེ་སྤང་མེད་པ	adveṣa	non-hatred
6 無癡	གཉི་སྤྱག་མེད་པ	amoha	non-ignorance
7 勤[精進]	བརྩོན་འགྲུས	vīrya	effort
8 安[輕安]	ཤིན་ཏུ་སྤྱངས་པ	prasrabdhi	pliancy
9 不放逸	བག་ཡོད་པ	apramāda	conscientiousness
10 捨	བདང་སྟོམས	upekṣā	equanimity
11 不害	རྣམ་པར་མི་འཚོབ	avihiṃsā	non-harmfulness
B4 十根本煩惱	ཅུ་ཉེན་བརྩ	daśa mūlakleśāḥ	10 root afflictions
1 貪	འདོད་ཆགས	rāga	desire
2 瞋	ཁོང་ཁྲོ	pratigha	anger
3 慢	ང་རྒྱལ	māna	pride
4 無明	མ་རྟོག་པ	avidyā	ignorance
5 疑	ཐེ་ཚོམ	vicikitsā	doubt
6 薩迦耶見 [身見] [有身見]	འཇིག་ལྟ	satkāyadrṣṭi	view of the transitory collection as real I and mine
7 邊執見	མཐར་ལྟ	antagrāhadṣṭi	view holding to an extreme
8 見取	ལྟ་བ་མཚོག་འཛིན	drṣṭiparāmarśa	conception of a [bad] view as supreme
9 戒禁取	ཚུལ་ཁྲིམས་བརྩལ་ལྟགས་མཚོག་ འཛིན	śīlavrataparāmarśa	conception of [bad] ethics and modes of conduct as supreme
10 邪見	ལོག་ལྟ	mithyādrṣṭi	perverse view
B5 二十隨煩惱	ཉེ་ཉེན་ཉེ་བུ	viṃśati upakleśa	20 secondary afflictions
1 忿	ཁྲོ་བ	krodha	belligerence
2 恨	འཁོན་འཛིན	upanāha	resentment
3 覆	འཆབ་པ	mraḥṣa	concealment
4 惱	འཚོག་པ	pradāśā	spite
5 嫉	ཕྱག་དོག	irṣyā	jealousy
6 慳	ཤེར་སྐྱ	mātsarya	miserliness
7 誑	སྐྱུ	māyā	deceit

8 諂	གཡོ	śāṭhya	dissimulation
9 憍	རྒྱགས་པ	mada	haughtiness
10 害	རྣམ་པར་འཚོ་བ	vihimsā	harmfulness
11 無慚	ངོ་ཚ་མེད་པ	āhrīkyā	non-shame
12 無愧	ཁྲེལ་མེད་པ	anapatrāpya	non-embarrassment
13 昏沉	རྒྱགས་པ	styāna	lethargy
14 掉舉	སྐོད་པ	auddhatya	excitement
15 不信	མ་དད་པ	āśraddhya	non-faith
16 懈怠	ལེ་ལོ	kausīdya	laziness
17 放逸	བག་མེད་པ	pramāda	non-conscientiousness
18 忘念	བརྗེད་ངེས་པ	muṣitasmr̥tītā	forgetfulness
19 不正知	ཤེས་བཞིན་མ་ཡིན་པ	asaṃprajanya	non-introspection
20 散亂	རྣམ་པར་གཡོང་བ	vikṣepa	distraction
B6 四不定	གཞན་འགྱུར་བཞི	catur aniyata	4 changeable mental factors
1 睡眠	གཉིད	middha	sleep
2 惡作	འགྲོད་པ	kaukr̥tya	regret
3 尋	རྟོག་པ	vitarka	investigation
4 伺	དཔྱད་པ	vicāra	analysis
A3 二十三心不相應行法	ཕན་མིན་འདུ་བྱེད་ཉེར་གསུམ	trayoviṃśati cittaviprayuktasam̥skāra dharma	23 non-associated compositional factors
1 得	འཐོབ་པ	prāpti	acquisition
2 無想定	འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྣོམས་འཇུག	asaṃjñīsamāpatti	absorption without discrimination
3 滅盡定	འགོག་པའི་སྣོམས་འཇུག	nirodhasamāpatti	absorption of cessation
4 無想異熟	འདུ་ཤེས་མེད་པ་བ	āsaṃjñika	one having no discrimination
5 命根	སྲོག་གི་དབང་པོ	jīvitendriya	life faculty
6 眾同分	རིགས་འཇུན་པ	nikāyasabhāgata	similarity of type
7 生	སྐྱེ་བ	jāti	birth
8 老	ཆ་བ	jarā	aging
9 住	གནས་པ	sthiti	duration
10 無常	མི་ཉག་པ་ཉིད	anityatā	impermanence
11 名身	མིང་གི་ཚོགས	nāmakāya	group of stems
12 句身	ཚིག་གི་ཚོགས	padakāya	group of words
13 文身	ཡི་གེའི་ཚོགས	vyañjanakāya	group of letters
14 異生性	སོ་སྐྱེ	pṛthagjanatva	ordinary being
15 流轉	འཇུག་པ	pravṛtti	continuity
16 定異	སོ་སོར་ངེས་པ	pratiniyama	distinction
17 相應	འགྱུར་འགྲེལ	yoga	relatedness
18 勢速	འགྱོགས་པ	jāva	rapidity
19 次第	གོ་རིམ	anukrama	order
20 時	དུས	kāla	time

21 方	ཡུལ	deśa	area
22 數	གྲངས	saṃkhyā	number
23 和合	ཚོགས་པ	sāmagrī	collection
A4 八心法	རྣམ་ཤེས་ཚོགས་བརྒྱད	aṣṭa vijñāna	8 consciousnesses
1 心 [阿賴耶識]	སེམས [ཀྱུན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པ]	ālayavijñāna	foundation consciousness; mind-basis-of-all
2 意 [末那識]	ཉེན་ཡིད	kliṣṭamamas	afflicted mind; mind afflicted with egoism
3 眼識	མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ	caḥsurvijñāna	eye consciousness
4 耳識	རྒྱ་བའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ	śrotravijñāna	ear consciousness
5 鼻識	སྣའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ	ghrāṇavijñāna	nose consciousness
6 舌識	ལྗེའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ	jihvāvijñāna	tongue consciousness
7 身識	ལུས་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ	kāyavijñāna	body consciousness
8 意識	ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ	manovijñāna	mental consciousness
A5 八無為法	འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཚོས་བརྒྱད	aṣṭa asaṃskṛtādharmaḥ	8 uncompounded phenomena
1 善法真如	ཚོས་དགེ་བའི་དེ་བཞིན་ཉིད	kuśaladharmatathatā	suchness of virtuous phenomena
2 不善法真如	ཚོས་མི་དགེ་བའི་དེ་བཞིན་ཉིད	akuśaladharmatathatā	suchness of non-virtuous phenomena
3 無記法真如	ཚོས་ལུང་མ་བསྟན་རྣམས་ཀྱི་དེ་ བཞིན་ཉིད	avyākṛtadharmatathatā	suchness of un-recordable phenomena
4 虛空	ནུམ་མཁའ	ākāśa	space
5 非擇滅	སོ་སོར་བརྟགས་མེན་གྱི་འགོག་པ	apratisaṃkhyānirodha	non-analytical cessation
6 擇滅	སོ་སོར་བརྟགས་འགོག	pratisaṃkhyānirodha	analytical cessation
7 不動	མི་གཡོ་བ	āniñjya	state of being unmoved by pleasure or pain
8 想受滅	འདུ་ཤེས་དང་ཚོར་བ་འགོག་པ	saṃjñāvedayitanirodha	state without discrimination and feeling

二百零九法 [般若一百零八法類]

CHINESE	TIBETAN	SANSKRIT	ENGLISH
一百零八法類 [般若經]	ཡུམ་གྱི་འགྲེས་ཀྱི་བརྒྱ་དང་ བརྒྱད	aṣṭa-śata-dharma	108 groups of phenomena
A1 五十三雜染 法類	ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཕྱོགས་ཀྱི་ འགྲེས་ཀྱི་དང་གསུམ	tri-pañcāśat sāṅkleśikadharmanikadhar ma	53 phenomena of the afflicted class
B1 五蘊	ཕུང་པོ་ལྔ	pañca skandha	5 aggregates
B2 六根	དབང་པོ་དྲུག	ṣaḍ indriya	6 senses
B3 六識	རྣམ་ཤེས་དྲུག	ṣaḍ vijñāna	6 consciousnesses
B4 六境	ཡུལ་དྲུག	ṣaḍ saṃvṛta	6 objects
B5 六觸	རྟེག་པ་དྲུག	ṣaḍ sparśa	6 contacts
B6 六受	ཏཱ་ཚེན་བ་དྲུག	ṣaḍ vedanā	6 feelings
B7 六大	འབྱུང་བ་དྲུག	ṣaḍ bhūta	6 elements
B8 十二緣起	དྲེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བརྒྱ་གཉིས	dvādaśaṅgapratītyasamud pāda	12 branches of dependent-arising
A2 五十五清淨 法類	རྣམ་བྱུང་ཕྱོགས་ཀྱི་འགྲེས་ཀྱི་ དང་ལྔ	pañca-pañcāśat vaiyadānikadharmā	55 phenomena of the pure class
B1 六波羅蜜多	ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག	ṣaḍ pāramita	6 perfections
B2 十八空	སྟོང་ཉེད་བཅོ་བརྒྱད	aṣṭādaśaśūnyatā	18 emptinesses
B3 三十七菩提 分法	བྱུང་ཕྱོགས་སོ་བདུན	saptatriṃśat bodhipakṣīyadharmāḥ	37 harmonies with enlightenment
B4 四聖諦	འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི	catvāri āryasatya	4 noble truths
B5 四靜慮	བསམ་གཏན་བཞི	catvāri dhyāna	4 concentrations
B6 四無量	ཚད་མེད་བཞི	catvārapramāṇa	4 immeasurables
B7 四無色定	གཟུགས་མེད་བཞི	catvāri ārūpasamāpatti	4 absorptions within the formless realm
B8 八解脫	རྣམ་ཐར་བརྒྱད	aṣṭau vimokṣāḥ	8 liberations; 8 emancipations
B9 九次第定	མཐར་གྱིས་གནས་པའི་སྟོན་མས་ ཕར་འཇུག་པ་དགུ	navānupūrvavihārasamāpa tti	9 serial absorptions
B10 三解脫門	རྣམ་ཐར་སློ་གསུམ	trivimokṣamukha	3 doors of liberation
B11 五神通	མངོན་པར་ཤེས་པ་ལྔ	pañca abhijñā	5 extraordinary knowledges; 5 clairvoyances
B12 四三摩地	ཉིང་ངེ་འཛིན་བཞི	catvāri samādhi	4 meditative stabilizations
B13 四陀羅尼門	གཟུངས་ཀྱི་སློ་བཞི	catvāri dhāraṇī	4 doors of retention
B14 十力	སྟོབས་བརྒྱ	daśa tathāgatabala	10 forces of a buddha
B15 四無所畏	མི་འཇིགས་པ་བཞི	catvāravāiśāradya	4 fearlessnesses
B16 四無礙解	སོ་སོར་ཡང་དག་རིག་པ་བཞི	catvāriṃpratisaṃvid	4 perfect specific understandings
B17 大慈	བྱམས་པ་ཆེན་པོ	mahāmaitri	great love
B18 大悲	སྤོང་རྗེ་ཆེན་པོ	mahākarūṇa	great compassion
B19 十八不共佛	སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཚོས་མ་འདྲེས་པ་	aṣṭādaśāveṇika	18 unshared qualities of a

法	བཙོ་བརྒྱད	buddhadharmāḥ	buddha
B20 五補特伽羅	གང་ཟག་ལྔ	pañca pudgala	5 persons on the Hinayana paths
B21 三智	མཁྱེན་གསུམ	tri jñāna	3 kinds of knowledge
A1 五十三雜染法類	ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཕྱོགས་ཀྱི་འགྲེས་རྐང་ང་གསུམ	tri-pañcāsat sāṅkleśikadharmanikadharma	53 phenomena of the afflicted class
B1 五蘊	ལུང་པོ་ལྔ	pañca skandha	5 aggregates
1 色	གཟུགས་ཀྱི་ལུང་པོ	rūpaskandha	form
2 受	ཚོར་བའི་ལུང་པོ	vedanāskandha	feeling
3 想	འདུ་ཤེས་ཀྱི་ལུང་པོ	saṃjñāskandha	discrimination
4 行	འདུ་བྱེད་ཀྱི་ལུང་པོ	saṃskāraskandha	compositional factors
5 識	རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ལུང་པོ	vijñānaskandha	consciousness
B2 六根	དབང་པོ་དུག	ṣaḍ indriya	6 senses
1 眼根	མིག་གི་དབང་པོ	caḥsurindriya	eye sense power
2 耳根	རྒྱ་བའི་དབང་པོ	śrotrendriya	ear sense power
3 鼻根	སྣའི་དབང་པོ	ghrāṇendriya	nose sense power
4 舌根	ལྗེའི་དབང་པོ	jihvendriya	tongue sense power
5 身根	ལུས་ཀྱི་དབང་པོ	kāyendriya	body sense power
6 意根	ཡིད་ཀྱི་དབང་པོ	manendriya	mental sense power
B3 六識	རྣམ་ཤེས་དུག	ṣaḍ vijñāna	6 consciousnesses
1 眼識	མིག་གི་རྣམ་ཤེས	caḥsuvi jñāna	eye consciousness
2 耳識	རྒྱ་བའི་རྣམ་ཤེས	śrotravi jñāna	ear consciousness
3 鼻識	སྣའི་རྣམ་ཤེས	graṇavijñāna	nose consciousness
4 舌識	ལྗེའི་རྣམ་ཤེས	jihavijñāna	tongue consciousness
5 身識	ལུས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས	kāyavijñāna	body consciousness
6 意識	ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས	manovijñāna	mental consciousness
B4 六境	ལུས་དུག	ṣaḍ saṃvṛta	6 objects
1 色	གཟུགས	rūpa	visible form
2 聲	སྐྱེ	śabda	sound
3 香	དྲི	gandha	odor
4 味	རོ	rasa	taste
5 觸	རེག་བྱ	spraṣṭavya	tangible object
6 法	ཚོས	dharma	phenomena
B5 六觸	རེག་པ་དུག	ṣaḍ sparśa	6 contacts
1 眼觸	མིག་གི་འདུས་ཏེ་རེག་པ	cakkhusamphasso	contact through association with eye
2 耳觸	རྒྱ་བའི་འདུས་ཏེ་རེག་པ	sotasamphasso	contact through association with ear
3 鼻觸	སྣའི་འདུས་ཏེ་རེག་པ	ghānasamphasso	contact through association with nose
4 舌觸	ལྗེའི་འདུས་ཏེ་རེག་པ	jihvāsamphasso	contact through association with tongue
5 身觸	ལུས་ཀྱི་འདུས་ཏེ་རེག་པ	kāyasamphasso	contact through association with body

6 意觸	ཡིད་ཀྱི་འདུས་ཏེ་རེག་པ	manosamphasso	contact through association with mind
B6 六受	ཚོར་བའི་ཕུང་པོ་དུག	ṣaḍ vedanākāyā	6 aggregates of feeling
1 眼觸為緣所生諸受	མིག་གི་འདུས་ཏེ་རེག་པ་ལས་ཕུང་བའི་ཚོར་བ	cakṣuḥsaṃsparśajā vedanā	feeling produced through visual contact
2 耳觸為緣所生諸受	རྒྱ་བའི་འདུས་ཏེ་རེག་པ་ལས་ཕུང་བའི་ཚོར་བ	śrotrasaṃsparśajā vedanā	feeling produced through olfactory contact
3 鼻觸為緣所生諸受	སྒྲའི་འདུས་ཏེ་རེག་པ་ལས་ཕུང་བའི་ཚོར་བ	ghrāṇasaṃsparśajā vedanā	feeling produced through aural contact
4 舌觸為緣所生諸受	མྱེའི་འདུས་ཏེ་རེག་པ་ལས་ཕུང་བའི་ཚོར་བ	jihvāsaṃsparśajā vedanā	feeling produced through gustatory contact
5 身觸為緣所生諸受	ལུས་ཀྱི་འདུས་ཏེ་རེག་པ་ལས་ཕུང་བའི་ཚོར་བ	kāyasaṃsparśajā vedanā	feeling produced through physical contact
6 意觸為緣所生諸受	ཡིད་ཀྱི་འདུས་ཏེ་རེག་པ་ལས་ཕུང་བའི་ཚོར་བ	manaḥsaṃsparśajā vedanā	feeling produced through mental contact
B7 六界[六大]	འབྱུང་བ་དུག	ṣaḍ dhātūni [ṣaḍ bhūta]	6 elements
1 地界	ས	pṛthivīdhātu	earth
2 水界	ཆུ	apodhātu	water
3 火界	མེ	tejasdhātu	fire
4 風界	རླུང	vāyudhātu	wind
5 空界	ནམ་མཁའ	ākāśadhātu	space
6 識界	རྣམ་ཤེས	vijñānadhātu	consciousness
B8 十二緣起	དྲེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བརྒྱ་གཉིས	dvādaśaṅgapratītyasamud pāda	12 branches of dependent-arising
1 無明	མ་རིག་པ	avidyā	ignorance
2 行	ལས	karma	action
3 識	རྣམ་ཤེས	vijñāna	consciousness
4 名色	མིང་ག་རྒྱུགས	nāmarūpa	name and form
5 六處	ཕྱེ་མཆེད་དུག	ṣaḍāyatana	6 sources
6 觸	རེག་པ	sparśa	contact
7 受	ཚོར་བ	vedanā	feeling
8 愛	ཐྲེད་པ	tṛṣṇā	attachment
9 取	ལྷན་པ	upādāna	grasping
10 有	ཐྲིད་པ	bhava	existence
11 生	ཕྱེ་བ	jāti	birth
12 老死	ག་ཤི	jarāmarana	aging and death
A2 五十五清淨法類	རྣམ་ཕུང་ཕྱོགས་ཀྱི་འབྲེལ་རྟེན་དང་ལྔ	pañca-pañcāsat vaiyadānikadharmā	55 phenomena of the pure class
B1 六波羅蜜多	པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དུག	ṣaḍ pāramita	6 perfections
1 布施波羅蜜多	སྤྱིན་པ	dāna	giving
2 淨戒波羅蜜多	ཚུལ་ཁྲིམས	śīla	ethics
3 安忍波羅蜜多	བརོད་པ	kṣānti	patience

4	精進波羅蜜多	བཙོན་འགྲུལ	vīrya	effort
5	靜慮波羅蜜多	བསམ་གཏན	dhyāna	concentration
6	般若波羅蜜多	ཤེས་རབ	prajñā	wisdom
B2	十八空	སྣང་ཉིད་བཙོ་བརྒྱད	aṣṭāḍaśāsūnyatā	18 emptinesses
1	內空	ནང་སྣང་པ་ཉིད	adhyātmaśūnyatā	emptiness of the internal
2	外空	ཕྱི་སྣང་པ་ཉིད	bahirdhāśūnyatā	emptiness of the external
3	內外空	ཕྱི་ནང་གཉིས་ཀ་སྣང་པ་ཉིད	adhyātmabahirdhāśūnyatā	emptiness of the internal and the external
4	空空	སྣང་པ་ཉིད་སྣང་པ་ཉིད	śūnyatāśūnyatā	emptiness of emptiness
5	大空	ཆེན་པོ་སྣང་པ་ཉིད	mahāśūnyatā	emptiness of the great
6	勝義空	དོན་དམ་པ་སྣང་པ་ཉིད	paramārthaśūnyatā	emptiness of the ultimate
7	有為空	འདུས་བྱས་སྣང་པ་ཉིད	saṃskṛtaśūnyatā	emptiness of compounded phenomena
8	無為空	འདུས་མ་བྱས་སྣང་པ་ཉིད	asaṃskṛtaśūnyatā	emptiness of un compounded phenomena
9	畢竟空	མཐའ་ལས་འདས་པ་སྣང་པ་ཉིད	atyantaśūnyatā	emptiness of what has passed beyond the extremes
10	無際空	ཐོག་མ་དང་ཐ་མ་མེད་པ་སྣང་པ་ཉིད	anavarāgraśūnyatā	emptiness of what is beginningless and endless
11	無散空	དོར་བ་མེད་པ་སྣང་པ་ཉིད	anavakāraśūnyatā	emptiness of the indestructible
12	本性空	རང་བཞིན་སྣང་པ་ཉིད	prakṛtiśūnyatā	emptiness of nature
13	一切法空	ཚོས་ཐམས་ཅད་སྣང་པ་ཉིད	sarvadharmāśūnyatā	emptiness of all phenomena
14	自相空	རང་གི་མཚན་ཉིད་སྣང་པ་ཉིད	svalakṣaṇaśūnyatā	emptiness of definitions
15	不可得空	མི་དམིགས་པ་སྣང་པ་ཉིད	anupalambhaśūnyatā	emptiness of the unapprehendable
16	無性空	དངོས་པོ་མེད་པའི་སྣང་པ་ཉིད	abhāvaśūnyatā	emptiness of non-things
17	自性空	རང་གི་ངོ་བོ་སྣང་པ་ཉིད	svabhāvaśūnyatā	emptiness of its own entityness
18	無性自性空	དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྣང་པ་ཉིད	abhāvasvabhāvaśūnyatā	emptiness of the inherent existence of non-things
B3	三十七菩提分法	བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན	saptatṛiṃśat bodhipakṣīyadharmāḥ	37 harmonies with enlightenment
C1	四念住	དྲན་པ་ཉེ་བར་བཞག་པ་བཞི	catvāri smṛtyūpasthāna-nāmāni	4 establishments in mindfulness
C2	四正斷	ཡང་དག་པར་སྦྱང་བ་བཞི	catvāri samyak prahāṇāni	4 thorough abandonings
C3	四神足	རྩ་འཕུལ་གྱི་རྐང་པ་བཞི	catvāri ṛddhi-pādāḥ	4 legs of manifestation
C4	五根	དབང་པོ་ལྔ	pañcendriyam	5 powers
C5	五力	སྣོབས་ལྔ	pañca-balāni	5 forces
C6	七等覺支	བྱང་ཆུབ་ཕྱོགས་གྱི་ཚོས་བདུན	sapta-bodhyaṅgāni	7 branches of enlightenment
C7	八聖道支	འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད	aṣṭāṅga-mārga-nāmāni	8-fold path
C1	四念住	དྲན་པ་ཉེ་བར་བཞག་པ་བཞི	catvāri smṛtyūpasthāna	4 mindful establishments
1	身念住	ལུས་དྲན་པ་ཉེར་བཞག	kāya-smṛty-upasthānaṃ	mindful establishments of body
2	受念住	ཚོར་བ་དྲན་པ་ཉེར་བཞག	vedanā-smṛty-upasthānaṃ	mindful establishments of feelings
3	心念住	སེམས་དྲན་པ་ཉེར་བཞག	citta-smṛty-upasthānaṃ	mindful establishments of

			thoughts
4 法念住	ཚོས་དྲན་པ་ཉེར་བཞག	dharma-smṛtyupasthānaṃ	mindful establishments of phenomena
C2 四正斷	ཡང་དག་སྦྱོང་བ་བཞི	catvāri samyakprahāṇa	4 thorough abandonings
1 未生惡令不生	མི་དགོ་བ་མ་སྐྱེས་པ་མི་བཞུད་པ	utpannānām kuśalamūlānām saṃrakṣaṇaṃ	non-generation of afflictions not yet generated
2 已生惡令滅	མི་དགོ་བ་སྐྱེས་པ་སྦྱོང་བ	utpannānām akuśalānām prahāṇaṃ	abandoning of afflictions already generated
3 未生善令生	དགོ་བ་མ་སྐྱེས་པ་བཞུད་པ	anutpannānām samutpāda	generation of pure phenomena not yet generated
4 已生善令增長	དགོ་བ་སྐྱེས་པ་སྐྱེལ་བ	anutpannānām punarnutpāda	increasing of pure phenomena already generated
C3 四神足	རྩུ་འཕུལ་གྱི་རྐང་པ་བཞི	catvāraḥ ṛddhipāda	4 legs of manifestation; 4 legs of emanation
1 欲神足	འདུན་པ	chandaḥ	leg of manifestation of aspiration
2 勤神足	བརྩོན་འགུམ	vīryaḥ	leg of manifestation of effort
3 心神足	བསམ་པ	cittaḥ	leg of manifestation of thought
4 觀神足	དཔྱད་པ	mīmāṃsā	leg of manifestation of analysis
C4 五根	དབང་པོ་ལྔ	pañcendriyaṃ	5 powers
1 信根	དད་པའི་དབང་པོ	śraddhā	power of faith
2 精進根	བརྩོན་འགུམ་གྱི་དབང་པོ	vīryaḥ	power of effort
3 念根	དྲན་པའི་དབང་པོ	smṛtiḥ	power of mindfulness
4 定根	ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་དབང་པོ	samādhiḥ	power of meditative stabilization
5 慧根	ཤེས་རབ་གྱི་དབང་པོ	prajñā	power of wisdom
C5 五力	སྒྲོབས་ལྔ	pañca-balāni	5 forces
1 信力	དད་པའི་སྒྲོབས	śraddhā	force of faith
2 精進力	བརྩོན་འགུམ་གྱི་སྒྲོབས	vīryaḥ	force of enthusiastic perseverance
3 念力	དྲན་པའི་སྒྲོབས	smṛtiḥ	force of mindfulness
4 定力	ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་སྒྲོབས	samādhiḥ	force of concentration
5 慧力	ཤེས་རབ་གྱི་སྒྲོབས	prajñā	force of wisdom
C6 七等覺支	བྱང་ཚུབ་ཡན་ལག་བདུན	sapta bodhyaṅgāni	7 branches of enlightenment
1 念等覺支	དྲན་པ	smṛti saṃbodhyaṅgaṃ	mindfulness
2 擇法等覺支	ཚོས་རབ་ཏུ་རྣམ་འབྱེད	dharma pravicya saṃbodhyaṅgaṃ	wisdom
3 精進等覺支	བརྩོན་འགུམ	vīrya saṃbodhyaṅgaṃ	effort
4 喜等覺支	དགའ་བ	prīti saṃbodhyaṅgaṃ	joy
5 輕安等覺支	ཤིན་ལྗངས	praśrabdhi saṃbodhyaṅgaṃ	suppleness
6 定等覺支	ཉིང་འཛིན	samādhi saṃbodhyaṅgaṃ	concentration
7 捨等覺支	བདྟང་སྒྲོམས	upekṣā saṃbodhyaṅgaṃ	equanimity
C7 八聖道支 [八	འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད	aṣṭāṅga-mārga-nāmāni	8 branches of the superior

正道]			path
1 正見	ཡང་དག་པའི་ལྷ་བ	samyagdrṣṭi	correct view
2 正思惟	ཡང་དག་པའི་རྟོག་པ	samyaksamkalpa	correct realization
3 正語	ཡང་དག་པའི་ངག	samyagvāk	correct speech
4 正業	ཡང་དག་པའི་ལས་ཀྱི་མཐའ	samyakkarmānta	correct aims of actions
5 正命	ཡང་དག་པའི་འཚོ་བ	samyagājīva	correct livelihood
6 正精進	ཡང་དག་པའི་རྩོལ་བ	samyagvyāyāma	correct effort; correct exertion
7 正念	ཡང་དག་པའི་བྱ་བ	samyaksmṛti	correct mindfulness
8 正定	ཡང་དག་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན	samyaksamādhi	correct meditative stabilization
B4 四聖諦	འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི	catvāri āryasatya	4 noble truths
1 苦聖諦	ལྷན་བཟུལ་བདེན་པ	duḥkhasatya	true sufferings
2 集聖諦	ཀུན་འབྱུང་བདེན་པ	samudayasatya	true origins of suffering
3 滅聖諦	འགོག་པའི་བདེན་པ	nirodhasatya	true cessations of suffering
4 道聖諦	ལམ་གྱི་བདེན་པ	mārgasatya	true paths out of suffering
B5 四靜慮	བསམ་གཏན་བཞི	catvāri dhyāna	4 concentrations
1 初靜慮	བསམ་གཏན་དང་པོ	prathamadhyāna	first concentration
2 第二靜慮	བསམ་གཏན་གཉིས་པ	dvitīyadhyāna	second concentration
3 第三靜慮	བསམ་གཏན་གསུམ་པ	tritīyadhyāna	third concentration
4 第四靜慮	བསམ་གཏན་བཞི་པ	caturthadhyāna	fourth concentraion
B6 四無量	ཚད་མེད་བཞི	catvārapramāṇa	4 immeasurables
1 慈無量	བྱམས་པ་ཚད་མེད	maitrīapramāṇa	immeasurable love
2 悲無量	སྤོང་རྗེ་ཚད་མེད	karuṇāpramāṇa	immeasurable compassion
3 喜無量	དགའ་བ་ཚད་མེད	muditāpramāṇa	immeasurable joy
4 捨無量	བདེ་སྤོངས་ཚད་མེད	upekṣāpramāṇa	immeasurable equanimity
B7 四無色定	གཟུགས་མེད་སྟོམས་འཇུག་བཞི	catvāri arūpasamāpatti	4 formless meditative absorptions
1 空無邊處	ནམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་སྟོམས་འཇུག	ākāśānantyāyatanam	meditative absorption of infinite space
2 識無邊處	རྣམ་ཤེས་མཐའ་ཡས་སྟོམས་འཇུག	vijñānānantyāyatanam	meditative absorption of infinite consciousness
3 無所有處	ཅི་ཡང་མེད་པའི་སྟོམས་འཇུག	ākīñcanyāyatanam	meditative absorption of nothingness
4 非想非非想處 [有頂]	འདུ་ཤེས་མེད་འདུ་ཤེས་མེད་ མེན་གྱི་སྟོམས་འཇུག	naivasamjñānāsamjñāyatanam	meditative absorption of neither-discrimination-nor-no n-discrimination [peak of cyclic existence]
B8 八解脫	རྣམ་ཐར་བརྒྱུད	aṣṭau vimokṣāḥ	8 liberations; 8 emancipations
1 內有色想觀諸色解脫	གཟུགས་ཅན་གཟུགས་ལ་བལྟ་བའི་རྣམ་ཐར	rūpī rūpāṇi paśyaty-ayaṃ prathamo vimokṣaḥ	liberation of the embodied looking at a form
2 內無色想觀外色解脫	གཟུགས་མེད་གཟུགས་ལ་བལྟ་བའི་རྣམ་ཐར	adhyātmam arūpasamjñī bahirdhā rūpāṇi paśyaty-ayaṃ dvitīyo vimokṣaḥ	liberation of the formless looking at a form

3	淨解脫身作證 具足住解脫	ལྷུག་པའི་རྣམ་པར་ཐར་པ་	śubhaṃ vimokṣaṃ kāyena sākṣākr̥tvopasaṃpadya viharaty-ayaṃ tṛtīyo vimokṣaḥ	liberation through beautiful form
4	空無邊處具足 住解脫	རྣམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་ཀྱི་རྣམ་ ཐར་	sa sarvaśo rūpasamjñānāṃ samatikramāt pratigha-sañjñānām astaṃgamān nānātva-saṃjñānām a-manasi-kārād-anantam ākāśam-ityākāśānantyāyat anam upasaṃpadya viharaty-ayaṃ caturtho vimokṣaḥ	liberation of infinite space
5	識無邊處具足 住解脫	རྣམ་ཤེས་མཐའ་ཡས་ཀྱི་རྣམ་ཐར་	sa sarvaśa ākāśānantyāyatanam samatikramyānantam vijñānamiti-vijñānānantyāy atanam upasaṃpadya viharaty-ayaṃ pañcamo vimokṣaḥ	liberation of infinite consciousness
6	無所有處具足 住解脫	ཅི་ཡང་མེད་པའི་རྣམ་ཐར་	sa sarvaśo vijñānānantyāyatanam samatikramya nāsti kiṃcidity-ākīṃcanyāyatana m upasaṃpadya viharaty-ayaṃ ṣaṣṭho vimokṣaḥ	liberation of nothingness
7	非想非非想處 具足住解脫	མིད་ཅེའི་རྣམ་ཐར་	sa sarvaśa ākīṃcanyāyatanam samatikramya-nāiva-saṃjñ ā-nāsaṃjñāyatanam upasaṃpadya viharaty-ayaṃ saptamo vimokṣaḥ	liberation of the peak of existence
8	滅想受定具足 住解脫	འགོག་པའི་རྣམ་ཐར་	sa sarvaśo nāivasamjñānāsamjñāyata nam samatikramya saṃjñā-vedita-nirodham kāyena-sākṣāt kr̥tvopasaṃpadya viharaty-ayaṃ aṣṭamo vimokṣaḥ	liberation of equipoise of cessation
B9	九次第定	མཐར་གྱིས་གནས་པའི་སྟོམས་ པར་འཇུག་པ་དགུ་	navānupūrvavihārasamāpa tti	9 serial absorptions
1	四靜慮	བསམ་གཏན་བཞི་	catvāri dhyāna	4 concentrations
2	四無色定	གཟུགས་མེད་བཞི་	catvāri ārūpasamāpatti	4 absorptions within the formless realm
3	滅想受定	འགོག་པའི་སྟོམས་འཇུག་	nirodhasamāpatti	meditative absorption of cessation
B10	三解脫門	རྣམ་ཐར་སྐོ་གསུམ་	trivimokṣamukha	3 doors of liberation
1	空解脫門	རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྐོ་སྟོང་པ་	śūnyatāvimokṣamukha	liberation through emptiness

ཉིད

2 無相解脫門	རྣམ་པར་ཐར་བའི་སྐྱོ་མཚན་མ་མེད་པ	animittavimokṣamukha	liberation through signlessness
3 無願解脫門	རྣམ་པར་ཐར་བའི་སྐྱོ་སྣོན་པ་མེད་པ	praṇihitavimokṣamukha	liberation through wishlessness
B11 五神通	མངོན་པར་ཤེས་པ་ལྔ	pañca abhijñā	5 extraordinary knowledges; 5 clairvoyances
1 神境智證通	རྩུ་འཕུལ་གྱི་མངོན་པར་ཤེས་པ	ṛddhividhijñānaṃ	knowledge of miracles
2 天眼智證通	སྣའི་མིག་གི་མངོན་པར་ཤེས་པ	divyaṃcakṣu	knowledge of the divine eye
3 天耳智證通	སྣའི་མ་བའི་མངོན་པར་ཤེས་པ	divyamśrotaṃ	knowledge of the divine ear
4 他心智證通	གཞན་སེམས་ཤེས་པའི་མངོན་ཤེས	paracittajñānaṃ	knowledge of others' minds
5 宿住隨念智證通	ཕྱོད་གནས་རྗེས་དྲན་གྱི་མངོན་ཤེས	pūrvanirvāsānusmṛtijñānaṃ	memory of former lives
B12 四三摩地	ཉིང་ངེ་འཛིན་བཞི	catvāri samādhi	4 meditative stabilizations
1 健行三摩地	དཔའ་བར་འགྲོ་བའི་ཉིང་ངེ་འཛིན	śuraṃgamasamādhi	meditative stabilization going as a hero
2 虛空庫三摩地	རྣམ་མཁའ་མཛོད་གྱི་ཉིང་ངེ་འཛིན	gaganagañjasamādhi	meditative stabilization like a sky treasury
3 無垢三摩地	དྲི་མ་མེད་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན	vimalasamādhi	stainless meditative stabilization
4 獅子奮迅三摩地	སང་གོ་རྣམ་པར་འགྱུང་བའི་ཉིང་ངེ་འཛིན	simhaviṣṭambhi tasamādhi	meditative stabilization like a loftily looking lion
B13 四陀羅尼門	གཟུངས་གྱི་སྐྱོ་བཞི	catvāri dhāraṇī	4 doors of retention
1 忍陀羅尼門	བཟོད་པའི་གཟུངས	kṣāntidhāraṇī	retention of patience
2 咒陀羅尼門	ཐུགས་གྱི་གཟུངས	mantradhāraṇī	retention of secret speech
3 詞陀羅尼門	ཚིག་གི་གཟུངས	vākya dhāraṇi	formula for retaining words
4 義陀羅尼門	དོན་གྱི་གཟུངས	arthadhāraṇi	formula for retaining meaning
B14 十力	སྟོབས་བརུ	daśa tathāgatabala	10 forces of a buddha
1 處非處智力	གནས་དང་གནས་མིན་མཐུན་པའི་སྟོབས	sthānāsthānajñānabalaṃ	knowledge of sources and non-sources
2 業異熟智力	ལས་གྱི་རྣམ་པར་སྦྱིན་པ་མཐུན་པའི་སྟོབས	karmavipākajñānabalaṃ	knowledge of actions and their fruitions
3 種種界智力	ཁམས་སྣ་ཚོགས་མཐུན་པའི་སྟོབས	nānādhātujñānabalaṃ	knowledge of the divisions of the eighteen constituents
4 種種勝解智力	མོས་པ་སྣ་ཚོགས་མཐུན་པའི་སྟོབས	nānādhimuktijñānabalaṃ	knowledge of varieties of inclinations
5 根勝劣智力	དབང་པོ་སྣ་ཚོགས་མཐུན་པའི་སྟོབས	indriyaparāparajñānabalaṃ	knowledge of superior and non-superior faculties
6 遍趣行智力	ཐམས་ཅད་དུ་འགྲོ་བའི་ལམ་མཐུན་པའི་སྟོབས	sarvatragāminīpratipajñānabalaṃ	knowledge of the paths leading to all forms of cyclic existence and solitary peace

7	靜慮解脫等持 等至染淨智 力	བསམ་གཏན་དང་རྣམ་པར་ཐར་ བ་དང་ཉིང་ངེ་འཛིན་དང་ སྒྲོམས་པར་འཇུག་པ་དང་ཀུན་ ཉོན་དང་རྣམ་བྱང་དང་ལྡན་པ་ ཐམས་ཅད་མཐུན་པའི་སྟོབས	sarvadyānavimokṣasamā dhisamāpattisaṃkleśavyav adānavyutthānajñānabala ṃ	knowledge of the concentrations, liberations, meditative stabilizations, and meditative absorptions, and knowledge of others' afflictions and others' non-contamination
8	宿住隨念智力	ཕྱོད་གྱི་གནས་རྗེས་སུ་དྲན་པ་ མཐུན་པའི་སྟོབས	pūrvanivāsānusmṛtijñānab alaṃ	knowledge remembering earlier lives
9	死生智力	འཆི་འཕོ་བ་དང་སྐྱེ་བ་མཐུན་ པའི་སྟོབས	cyutyupapattijñānabalaṃ	knowledge of death, transmigration, and birth
10	漏盡智力	ཟག་པ་ཟད་པ་མཐུན་པའི་སྟོབས	āsravakṣayajñānabalaṃ	knowledge of contaminations and their extinction
B15	四無所畏	མི་འཇིགས་པ་བཞི	catvāravāiśāradya	4 fearlessnesses
1	正等覺無畏	ཚོས་ཐམས་ཅད་མངོན་པར་ རྫོགས་པར་བྱང་ཚུབ་པ་མི་ འཇིགས་པ	sarvadharmābhisambodhiv aiśāradyaṃ	fearlessness with respect to asserting that I am completely and perfectly enlightened with respect to all phenomena
2	漏永盡無畏	ཟག་པ་ཟད་པ་ཐམས་ཅད་ མཐུན་མི་འཇིགས་པ	sarvāsravakṣayajñānavaiś āradyaṃ	fearlessness with respect to teaching that the afflictive obstructions and obstructions to omniscience are to be ceased
3	說障法無畏	བར་དུ་གཙོད་པའི་ཚོས་བསྟན་ པ་ལ་མི་འཇིགས་པ	antarāyikadharmānyathātv aniścītavyākaraṇavaiśārad yaṃ	fearlessness with respect to teaching the paths of deliverance
4	說出道無畏	ངེས་པར་འབྱུང་བའི་ལམ་བསྟན་ པ་ལ་མི་འཇིགས་པ	sarvasampadadhigamāya nairyāṇīkapratipattatathav aiśāradyaṃ	fearlessness with respect to teaching that the obstructions are to be ceased
B16	四無礙解	སོ་སོར་ཡང་དག་རིག་པ་བཞི	catvāriṃpratisaṃvid	4 perfect specific understandings
1	義無礙解	དོན་སོ་སོར་ཡང་དག་རིག་པ	arthapratisavid	specific perfect understanding of meaning
2	法無礙解	ཚོས་སོ་སོར་ཡང་དག་རིག་པ	dharmapratisavid	specific perfect understanding of dharma
3	詞無礙解	ངེས་ཚིག་སོ་སོར་ཡང་དག་རིག་ པ	niruktiṃpratisavid	specific perfect understanding of definitive words
4	辯無礙解	སྟོབས་པ་སོ་སོར་ཡང་དག་རིག་ པ	pratibhānapratisavid	specific perfect understanding of confidence
B17	大慈	བྱམས་པ་ཆེན་པོ	mahāmaitri	great love
B18	大悲	སྤོང་རྗེ་ཆེན་པོ	mahākarūṇa	great compassion
B19	十八不共佛 法	མངས་རྒྱས་ཀྱི་ཚོས་མ་འདྲེས་པ་ བཅོ་བརྒྱད	aṣṭādaśāveṇīka buddhadharmaḥ	18 unshared qualities of a buddha
1	身無誤失 [無 誤失業]	སྐྱེའི་སྟོད་པ་འཁྲུལ་བ་མི་མངའ་ བ	nāsti tathāgatasya skhalitaṃ	possessing unmistaken bodily qualities
2	無卒暴音	གསུང་ཅ་ཙམ་མི་མངའ་བ	nāsti ravitaṃ	not possessing uncontrolled speech

3	無忘失念	དྲན་པ་ཉམས་པ་མི་མངའ་བ	nāsti muṣitasmr̥tītā	possessing undeclining memory
4	無不定心	སྤྲུགས་མཉམ་པར་མ་གཞག་པ་ མི་མངའ་བ	nāsty asamāhitacittaṃ	constant abidance in meditative equipoise
5	無種種想	སྒང་དོར་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་གྲུབ་བའི་ ཐ་དད་པ་ཉིད་ཀྱི་འདུ་ཤེས་མི་ མངའ་བ	nāsti nānātvasaṃjñā	not having the various discriminations of one-pointedly apprehending cyclic existence as to be forsaken and nirvana as to be attained
6	無不擇捨	སོ་སོར་བ་བརྟག་པའི་བཏང་ སྟོམས་མི་མངའ་བ	nāsty apratisaṃkhyāyopekṣā	possessing indiscriminate equanimity
7	志欲無退	འདུན་པ་ཉམས་པ་མི་མངའ་བ	nāsti chandasya hāniḥ	possessing undeclining aspiration
8	精進無退	བརྩོན་འགྲུས་ཉམས་པ་མི་མངའ་ བ	nāsti vīryasya hāniḥ	possessing undeclining effort
9	憶念無退	སེམས་ཅན་འདུལ་བའི་ཐབས་ དྲན་པ་ཉམས་པ་མི་མངའི་བ	nāsti smr̥ter hāniḥ	possessing undeclining mindfulness as a means for taming sentient beings
10	定無退	ཉིང་ངེ་འཛོན་ཉམས་པ་མི་ མངའ་བ	nāsti samādher hāniḥ	possessing undeclining meditative stabilization
11	般若無退	ཤེས་རབ་ཉམས་པ་མི་མངའ་བ	nāsti prajñāyā hāniḥ	possessing undeclining wisdom
12	解脫無退	རྣམ་པར་གྲོལ་བ་ཉམས་པ་མི་ མངའ་བ	nāsti vimukter hāniḥ	possessing undeclining liberation
	解脫智見無退	རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་ཡེ་ཤེས་ མཛོང་བ་ཉམས་པ་མི་མངའ་བ	nāsti vimuktijñāna darśanaya hāniḥ	possessing undeclining wisdom of thorough liberation
13	一切身業智為 前導隨智而 轉	སྐྱའི་འཕྲིན་ལས	sarvakāyakarma jñānapūrvamaṅgamaṃ jñānānuparivarti	virtuous activity of body
14	一切語業智為 前導隨智而 轉	གསུང་གི་འཕྲིན་ལས	sarvavākkarma jñānapūrvamaṅgamaṃ jñānānuparivarti	virtuous activity of speech
15	一切意業智為 前導隨智而 轉	སྤྲུགས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས	sarvamanaskarma jñānapūrvamaṅgamaṃ jñānāpuparivarti	virtuous activity of mind
16	於過去世所起 智見無著無 礙	འདས་པའི་དུས་མཁྱེན་པ་ལ་མ་ ཆགས་མ་ཐོགས་པའ་བའི་ཡེ་ཤེས	atīte'dhvany asaṅgam apratihatam jñānadarśanaṃ pravartate	unobstructed wisdom concerning the past
17	於未來世所起 智見無著無 礙	མ་འོངས་པའི་དུས་མཁྱེན་པ་ལ་ མ་ཆགས་མ་ཐོགས་པའི་ཡེ་ཤེས	anāgate'dhvany asaṅgam apratihatam jñānadarśanaṃ pravartate	unobstructed wisdom concerning the future
18	於現在世所起 智見無著無 礙	དྲ་ལྟ་བུ་མཁྱེན་པ་ལ་མ་ཆགས་མ་ ཐོགས་པའི་ཡེ་ཤེས	pratyutpanne'dhvany asaṅgam apratihataṃ jñānadarśanaṃ pravartate	unobstructed wisdom concerning the present
B20	五補特伽羅	གང་ཟག་ལྔ	pañca pudgala	5 persons on the Hinayana paths
1	預流果	སྐྱོན་ལྷགས	śrotāpanna	stream winner; stream enterer

2	一來果	སྤྱིར་འོང	sakṛdāgāmin	once returner
3	不還果	སྤྱིར་མི་འོང	anāgāmin	never returner
4	阿羅漢果	དགྲ་བཅོམ	arhan; arhat	foe-destroyer
5	獨覺果	རང་སངས་རྒྱས	pratyekabuddha	solitary realizer
B21	三智	མཁྱེན་གསུམ	tri jñāna	3 kinds of knowledge
1	一切智	གཞི་ཤེས	sarvajñāna	knowledge of bases
2	道相智	ལམ་ཤེས	mārgajñāna	knowledge of paths
3	一切相智	རྣམ་མཁྱེན	vastujñāna	omniscient mind

《佛學法類[漢藏梵英]術語》——俱舍論、五蘊論、
百法、集論、般若經

林崇安編輯--[桃園縣]中壢市：內觀教育基金會，
民 97

面：29x21 公分 -- (漢藏佛法系列)

1. 佛學辭典

《佛學法類[漢藏梵英]術語》——俱舍論、五蘊 論、百法、集論、般若經

編輯：林崇安教授

出版：[桃園縣]中壢市內觀教育基金會

助印郵撥：19155446 財團法人內觀教育基金會

通訊：320 中壢郵政 9-110 信箱。或：

桃園縣大溪鎮頭寮福安里十鄰 12 之 3 (大溪內觀教育禪林)

電話與手機：(03) 485-2962; 0937-126-660

傳真：(03) 425-8073

網址：<http://www.insights.org.tw>

Email: insights.tw@gmail.com

版次：【內觀教育版】2008

出版日期：2008 年 2 月

有版權, 有意印贈流通者, 請先知會:

內觀教育基金會(email: insights.tw@gmail.com)。